

Türkiye’de Turizmin McDonaldlaştırılması: Turistik Bir Ürün Olarak Paket Turlar (McDonaldization of Tourism in Turkey: The Package Tours As A Tourism Product)**

*Mücahit Hakan ÇEŞMECİ^a , Tuğça POYRAZ^a

^a Hacettepe University, Faculty of Letters, Department of Sociology, Ankara/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:
29.06.2019

Kabul Tarihi: 20.12.2019

Anahtar Kelimeler

Modernite

Rasyonellik

McDonaldlaştırma

Paket tur

Öz

George Ritzer tarafından bilim dünyasına armağan edilen “McDonaldlaştırma” terimi, “Toplumun McDonaldlaştırılması” kitabının ilk basıldığı yıllar olan 1990’larda ender olarak duyulsa da, 2000’li yılların başında ve sonrasında, hem “McDonaldlaştırma” kavramının kullanım alanı yaygınlaşmış, hem de bu kavramın tanımladığı olguya yönelik ilgi artmıştır. Ritzer, Weber’in rasyonelleşme kavramını temel aldığı kuramında; verimlilik, hesaplanabilirlik, öngörülebilirlik ve denetim olmak üzere dört ilke ve bunlara ilaveten akılcılığın-akıldışlılığı ilkesi çerçevesinde toplumsal yaşamı açıklamaktadır. Rasyonelleşme ile birlikte iş hayatından, aile hayatına, tüketimden, eğitime bütün toplumsal etkileşimlerde bu dört temel ilkenin belirleyici olduğunu ileri sürmektedir. Çalışmanın amacı, Türkiye’deki turizm uygulamalarında önemli bir turistik ürün olan paket turların, Ritzer’in dört temel ilkesi bağlamında nitel araştırma yöntemiyle incelenmesidir. Çalışmada paket turların; tatil yapmanın verimli bir yolunu sunduğu, nitelikten çok niceliğe önem verilmesi anlamında hesaplanabilir olduğu, tatilin en ince ayrıntısına kadar planlanmasıyla öngörülebilir olduğu ve turistin hem zamanının hem de davranışlarının düzenlenmesiyle birlikte denetim özelliğine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın ulaştığı bir başka sonuç ise, belirtilen bu dört akılcı ilkeye sahip olan paket turların, eğlencenin rasyonelleştirilmesi gibi akıldışı sonuçlara yol açmasıdır.

Keywords

Modernity

Rationalization

McDonaldization

Package tours

Abstract

There is an increasing focus on the “McDonaldization” presented by George Ritzer as a concept was little known in the 90s when his book “The McDonaldization of the Society” was first published, but later the concept in 2000s attracted much attention. Ritzer, explains the social life within the framework of four principles; productivity, accountability, forecastability and inspection and later by adding a fifth one, that is, rationality of irrationality, based on Weber’s rationality concept. He argues that these four principles are the main determinants of all social interactions from bussiness life to family life, from consumption and to education. The purpose of the study is to examine the package tours, which are important tourist products within the tourism practices in Turkey, by using qualitative research methods in the context of Ritzer’s four basic principles. In the study, it is concluded that the package tours provide a productive way of making holiday, they are calculable in terms of the importance of quantity rather than quality, they are predictable in planning the holidays to the finest details, and they have the feature of controlling to regulate both the time and the behavior of tourist. Another conclusion of the study is that package tours with these four rational principles lead also to irrational results such as rationalization of entertainment.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar

E-posta: hakancesmeci@hotmail.com (M. H. Çeşmeci)

**Bu makale, “Türkiye’de Turizmin McDonaldlaştırılması: Bir Turistik Ürün Olarak Paket Tur İncelemesi” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasından üretilmiştir. (Bkz. Çeşmeci, 2018)

Makale Künyesi: Çeşmeci, M. H. & Poyraz, T. (2019). Türkiye’de Turizmin McDonaldlaştırılması: Turistik Bir Ürün Olarak Paket Turlar. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(4), 3318-3337.